

ทัศนคติของพนักงานสืบสวนที่มีต่อวัตถุพยานทางชีววิทยาในการตรวจพิสูจน์สถานที่เกิดเหตุ
The investigator's attitude toward biological evidence to prove the crime scene

เสาวลักษณ์ แก่นทองแดง¹

ดร.กิตติคุณ มีทองจันทร์²

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (พิเศษ) พลตำรวจโท ดร.ณรงค์ กุลนิเทศ³

¹ นักศึกษาปริญญาโท สาขานิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Email : maprangsawaluk@gmail.com

² อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Email : kittmee@yahoo.com

³ ประธานหลักสูตรวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขานิติวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Email : Narong.kulnides@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทางทัศนคติของพนักงานสืบสวนที่มีต่อวัตถุพยานทางชีววิทยาในการตรวจพิสูจน์สถานที่เกิดเหตุ เพื่อความยุติธรรมที่สังคมและทุกฝ่ายเชื่อมั่นและไว้วางใจ และศรัทธาในผลลัพธ์ที่ปรากฏ ทั้งนี้นักวิทยาศาสตร์จึงคาดหวังกับข้อเท็จจริงของการพิสูจน์หลักฐานทางชีววิทยาในการเก็บพยานวัตถุหลักฐานว่าต้องไม่มีการเจือปนมาจากสถานที่เกิดเหตุ และผลของการพิสูจน์นั้นต้องแม่นยำ มีการผิดพลาดในการพิสูจน์หลักฐานน้อยที่สุด และผลการพิสูจน์นั้นต้องเป็นธรรมกับตัวผู้เสียหายและญาติของผู้เสียหาย การตรวจสถานที่เกิดเหตุ นั้น มีความคาดหวังในการลงพื้นที่ของเจ้าหน้าที่ที่มีการจัดระบบในการเก็บวัตถุพยานเป็นไปได้อย่างดี มีการเก็บรักษาวัตถุพยานตามขั้นตอน และระบุวันเวลาในการจัดเก็บอย่างครบถ้วน

คำสำคัญ พนักงานสืบสวน , วัตถุพยานทางชีววิทยา , สถานที่เกิดเหตุ

Abstract

This study aimed to investigate the attitudes of staff towards biological evidence to prove the crime scene. For justice, society and all parties. Confidence and trust and believe in the results that appear. The scientists expect the facts of biological forensics to collect evidence, evidence that no contamination of the crime scene. And the results of the proof must be precise. There is a slightest error in proof. And the results must be fair to the victim and relatives of the victim. The location of the accident. There is an expectation in the area of the staff that the system is in place to collect evidence. Keeping the witness material in step. Specify date and time of storage.

Key words Investigator, Biological evidence, Crime scene

บทนำ

ในปัจจุบันนี้ ได้เกิดปัญหาทางด้านอาชญากรรมขึ้นมากมาย ซึ่งการที่จะเอาตัวผู้กระทำความผิด ที่แท้จริงมาลงโทษตามกระบวนการยุติธรรมนั้นเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะจะต้องมีการรวบรวมพยานหลักฐานมายืนยันให้สามารถพิสูจน์ความผิดได้อย่างชัดเจน ดังนั้นในประเทศที่พัฒนาแล้ว อาทิเช่น ประเทศญี่ปุ่น ยุโรป และสหรัฐอเมริกา จึงมีการนำเอาความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีต่างๆ มาพัฒนาใช้ในการตรวจพิสูจน์หลักฐานต่างๆ ให้ได้ผลที่ถูกต้องแท้จริงตามหลักวิทยาศาสตร์ ซึ่งได้ผลอย่างดียิ่งในการสืบสวนติดตามหาคนร้ายต่างๆ โดยเฉพาะประเทศญี่ปุ่น เมื่อเกิดคดีฆาตกรรมเกิดขึ้น สามารถจับกุมคนร้ายได้ถึง 90% โดยการใช้เครื่องมือวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยีที่ค้นคว้าวิจัยและผลิตขึ้นอย่างทันสมัย ผสานกับหลักนิติวิทยาศาสตร์นี้ ให้บรรลุผลได้เป็นอย่างมาก จากประโยชน์ดังกล่าวข้างต้น จึงมีการนำนิติวิทยาศาสตร์มาใช้ในขอบเขตโดยทั่วไป คือ 1. การตรวจสถานที่เกิดเหตุ และการถ่ายรูป 2. การตรวจลายนิ้วมือ ฝ่ามือ ฝ่าเท้า 3. การตรวจเอกสาร เช่น ตรวจลายเซ็น ลายมือเขียน 4. การตรวจอาวุธปืน และกระสุนปืนของกลาง 5. การตรวจทางเคมี เช่น ตรวจวิเคราะห์องค์ประกอบทางเคมีของสารต่างๆ 6. การตรวจทางฟิสิกส์ เช่น ตรวจร่องรอยการเฉี่ยวชนของรถ 7. การตรวจทางชีววิทยา เช่น ตรวจเส้นผม เลือด อสุจิ 8. การตรวจทางนิติเวช ได้แก่ งานนิติพยาธิ งานนิติวิทยา งานชีวเคมี งานพิสูจน์บุคคล งานภาพการแพทย์ (ศาสตราจารย์ พล.ต.ต.หญิง ดร.พัชรา สีนลอยมา, 2560)

ปัจจุบันได้มีการปรับปรุงเครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ในการสืบสวนหาตัวคนร้ายและพิสูจน์ความผิดให้ก้าวหน้าทันสมัยขึ้นกว่าเดิมเป็นอย่างมาก ทางด้าน Criminalistics ก็เช่นเดียวกัน ได้มีการนำเทคนิคทางวิทยาศาสตร์ใหม่ๆ ตลอดจนเครื่องมือการตรวจวิเคราะห์ต่างมาใช้เช่นกัน เทคนิคดังกล่าวนี้ได้แก่การใช้เครื่องมือ เช่น Infrared Spectrophotometer, Electron Microscope ทั้ง Scanning และ Transmission , Atomic Absorption Gas และ Liquid Chromatography, Polygraph (เครื่องจับเท็จ), Sound Spectrograph (เครื่องพิสูจน์เสียง), Polygraph (ตรวจหาโดยอาศัยการเรืองแสงของพยานวัตถุ) (สุรนาท วงศ์พรหมชัย.2551)

การแสวงหาพยานหลักฐาน จากการตรวจพิสูจน์บุคคลโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ เป็นมาตรการสำคัญที่รัฐใช้ในการแสวงหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐาน เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ ต่อการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อันนำไปสู่การพิสูจน์ความผิดหรือความบริสุทธิ์ ของผู้ต้องหาและจำเลยในคดีอาญา แต่ถึงแม้ว่าการตรวจพิสูจน์บุคคลโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ จะเป็นมาตรการสำคัญในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา เนื่องจากพยานหลักฐาน ทางวิทยาศาสตร์ค่อนข้างที่จะมีความแน่นอนไม่อาจเปลี่ยนแปลงได้โดยง่ายจึงทำให้มีน้ำหนัก น่าเชื่อถืออันจะพิสูจน์ความจริงให้บังเกิดได้ แต่ในขณะเดียวกัน การใช้มาตรการดังกล่าวนี้เอง ก็เป็นการกระทบสิทธิและเสรีภาพของประชาชนอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นเพื่อเป็นการรักษาความสมดุลระหว่างอำนาจรัฐกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนนั้น รัฐจึงมีความจำเป็นที่จะต้อง ออกกฎหมายเพื่อกำหนดขอบเขตในการใช้อำนาจรัฐเพื่อแสวงหาพยานหลักฐาน โดยการตรวจ พิสูจน์บุคคลด้วยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ให้มีความเหมาะสมโดยให้พิจารณาจากแนวความคิด เกี่ยวกับการค้นหาความจริงในคดีอาญารวมทั้งการใช้อำนาจรัฐในการแสวงหาพยานหลักฐาน จากร่างกายของบุคคลรวมทั้งแนวความคิดที่เกี่ยวกับพยานหลักฐานทางวิทยาศาสตร์ด้วย

บางครั้งในคดีบางคดีที่เกิดไม่ สามารถนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษได้ จึงจำเป็นต้องมีหลักฐานเข้ามาช่วยในการจับผู้กระทำความผิดที่แท้จริงมาลงโทษตามกฎหมาย ซึ่งหลักฐานที่ว่านั้นก็เป็หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ที่ประกอบไปด้วยวัตถุพยานบุคคล วัตถุพยานเอกสารและพยานวัตถุ มีส่วนสำคัญมากในการที่จะช่วยในการนำผู้กระทำความผิดมารับโทษ ซึ่ง พยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์เหล่านี้เป็นพยานหลักฐานที่เกิดขึ้น

ด้วยการวิเคราะห์หรือวิจัยในทางกฎหมาย ถือว่าพยานหลักฐานเหล่านี้เป็นพยานหลักฐานอย่างหนึ่ง หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ คือการนำหลักนิติวิทยาศาสตร์ หรือ การนำความรู้ทาง วิทยาศาสตร์ทุกสาขามาประยุกต์ใช้เพื่อประโยชน์ของการคลี่คลายปัญหาและการพิสูจน์ข้อเท็จจริงในคดีความ เพื่อผลในการบังคับใช้กฎหมาย และการลงโทษ นิติวิทยาศาสตร์ที่เป็น วิทยาศาสตร์ธรรมชาติ เช่น วิชาพิสูจน์หลักฐานรวมถึงการตรวจสถานที่เกิดเหตุและการเก็บรวบรวมวัตถุพยาน ในสถานที่เกิดเหตุ และ นิติวิทยาศาสตร์ที่เป็นวิทยาศาสตร์ประยุกต์ โดยการนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ในสาขาต่าง ๆ มาประยุกต์ใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อกระบวนการยุติธรรม นิติวิทยาศาสตร์ที่สำคัญที่ถูกนำมาใช้ประโยชน์ ในงานสืบสวนนั้นมีอยู่มาก อย่างเช่น การตรวจสถานที่เกิดเหตุ และการถ่ายภาพ การตรวจลายพิมพ์นิ้วมือ การ ตรวจพยานเอกสาร ที่เป็นลายมือเขียน การตรวจอาวุธปืน การตรวจทางด้านฟิสิกส์ อย่างเช่น การตรวจ ร่องรอยการเฉี่ยวชนรถ การตรวจทางนิติเวช เช่น งานนิติพยาธิ งานนิติวิทยา งานชีวเคมี และตรวจทาง ชีววิทยา เช่น การตรวจเส้นผม ตรวจเลือด ตรวจจอสู่ และ การตรวจรหัสพันธุกรรม (DNA) เป็นต้น

ดังนั้น นักวิทยาศาสตร์ต้องให้ความสำคัญในการตรวจพิสูจน์หลักฐาน ตั้งแต่การตรวจที่เกิดเหตุ ต้องให้ความสำคัญกับสถานที่เกิดเหตุ การดำเนินใดๆ ในสถานที่เกิดเหตุให้กระทำอย่างระมัดระวังรอบคอบมีขั้นตอนเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ จึงจะสัมฤทธิ์ผลเป็นที่พึงพอใจของประชาชน การเก็บเก็บพยานหลักฐาน การตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ จนถึงขั้นตอนการสรุปผล โดยในทุกขั้นตอนของการพิสูจน์หลักฐานต้องให้มีความถูกต้องตามหลักทางนิติวิทยาศาสตร์ และถูกต้องตามหลักกฎหมาย

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

เพื่อศึกษาถึงทัศนคติของพนักงานสืบสวนที่มีต่อวัตถุพยานทางชีววิทยาในการตรวจพิสูจน์สถานที่เกิดเหตุ

ขอบเขตเนื้อหา

การศึกษาแนวคิดในครั้งนี้ เป็นการศึกษาทัศนคติของพนักงานสืบสวนที่มีต่อวัตถุพยานทางชีววิทยาในการตรวจพิสูจน์สถานที่เกิดเหตุ รวมทั้งรวบรวมข้อมูลที่พบเจอปัญหาขณะปฏิบัติหน้าที่และวิธีการแก้ไขปัญหาเพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์

ผลการวิเคราะห์

คำว่า Criminalities ตามคำอธิบายของสมาคมนักพิสูจน์หลักฐานแห่งรัฐแคลิฟอร์เนีย (California Association of Criminalizes) ซึ่งได้ให้ไว้เมื่อ วันที่ 25 พฤษภาคม พ.ศ. 2506 จะได้ว่า เป็นกฎหมายทั้งทางวิชาชีพและทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งมุ่งในการให้การรับรอง การชี้เฉพาะ การจำแนกและการตีความหมายของพยานวัตถุโดยนำวิทยาศาสตร์ธรรมชาติมาประยุกต์ใช้ในกรณีที่เกี่ยวข้อง ระหว่างกฎหมายกับวิทยาศาสตร์

นักพิสูจน์หลักฐาน คือ Criminality นั้นมีภาระหน้าที่ที่จะศึกษาพยานหลักฐาน ไม่ว่าจะเป็นลายพิมพ์นิ้วมือ ลายพิมพ์นิ้วมือแฝงหรือลูกกระสุนปืนก็ตาม เพื่อที่จะหา Class และ Individual Characteristics ออกมา เพื่อเป็นเครื่องพิสูจน์การ Identity ระหว่างพยานวัตถุที่ได้จากสถานที่เกิดเหตุกับวัตถุตัวอย่างที่ทราบแหล่งที่มาแล้ว Class Characteristics เป็นรากฐานของการ Identification ส่วน Individual Characteristics เป็นสิ่งที่ใช้บอก Identity ตัวอย่างแสดงที่มาของ Class และ Individual Characteristics (ศาสตราจารย์ พล.ต.ต.หญิง ดร.พัชรา สีนลอยมา, 2560)

วัตถุพยานทางชีววิทยา

เป็นหลักฐานในการติดตามตัวผู้กระทำความผิดที่น่าเชื่อถือได้นอกเหนือไปจากประจักษ์พยานที่รู้เห็น การกระทำความผิด พบได้ในสถานที่เกิดเหตุ ตัวผู้เสียหายหรือตัวผู้กระทำความผิด ซึ่งเป็นวัตถุพยานที่ได้มาจากสิ่งมีชีวิตหรือเป็นส่วนหนึ่งของสิ่งมีชีวิตมาก่อน และวัตถุพยานทางชีววิทยาสามารถระบุถึงตัวผู้กระทำความผิดได้ถูกต้องซึ่งเป็นที่ยอมรับกันเป็นสากล ได้แก่

1. เลือดและคราบเลือด สิ่งที่ต้องตรวจเป็นอันดับแรกคือ เป็นเลือดใช่หรือไม่ ตรวจสอบด้วยชุด น้ำยาฟีนอล์ฟทาลีน ถ้าใช่ เป็นของมนุษย์หรือสัตว์ ด้วยชุดน้ำยาเอชอาร์ (HR) เมื่อทราบว่าเป็นเลือดของมนุษย์ แล้ว เลือดและคราบเลือดที่พบนี้นั้นจะนำไปตรวจหาสารพันธุกรรมหรือดีเอ็นเอ (DNA) ว่าเป็นเลือดหมู่ใด และ เป็นของใคร ข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบได้แก่ เพศ อายุ ดีเอ็นเอของเจ้าของเลือดนั้น

2. คราบอสุจิ เป็นวัตถุพยานทางชีววิทยาที่ใช้ตรวจในคดีข่มขืนกระทำชำเรา และสามารถเก็บได้โดยตรงจากร่างกายของผู้เสียหายหรือผู้ตาย อาจได้จากบนเสื้อผ้า ตามร่างกาย ช่องคลอด เป็นต้น สิ่งที่ต้องตรวจเป็นอันดับแรกคือ หาตำแหน่งของคราบอสุจิ ต้องใช้แสงอุลตราไวโอเล็ต (Ultraviolet lamp) ส่องในห้องมืด เมื่อรู้ตำแหน่งก็ตรวจว่าเป็นคราบอสุจิหรือไม่ โดยการตรวจหาตัวอสุจิหรือเอนไซม์แอซิดฟอสฟาเตส (acid phosphatase), PSA (prostatic specific antigen) โดยใช้น้ำยา alpha – naphthyl phosphate และ Brentamine Fast Blue B ทำปฏิกิริยากับคราบอสุจิซึ่งจะเกิดตะกอนสีม่วงขึ้นมา ถ้าเป็นคราบอสุจิแล้ว คราบที่พบนี้นั้นเป็นของมนุษย์หรือไม่ โดยลักษณะของตัวอสุจิของมนุษย์และสัตว์จะแตกต่างกัน ซึ่งสามารถตรวจสอบโดยวิธีทางภูมิคุ้มกันวิทยา โดยใช้ anti-human seminal fluid antibody ที่จะทำปฏิกิริยากับน้ำอสุจิของมนุษย์ (human seminal fluid) ก่อให้เกิดการตกตะกอนขึ้น หลังจากทราบว่าเป็นคราบอสุจิของมนุษย์ ต้องพิสูจน์ให้ได้ว่าเป็นของบุคคลใด โดยการตรวจหาหมู่เลือด หรือลายพิมพ์ดีเอ็นเอจากส่วน นิวเคลียสของตัวอสุจิ

3. เซลล์เยื่อช่องคลอด ตรวจสอบที่อวัยวะเพศชาย บริเวณ coronal sulcus ซึ่งจะมีเซลล์เยื่อช่องคลอดติดอยู่ หากตรวจสอบพบแสดงว่าได้ผ่านการร่วมเพศมา ต่อมาต้องนำเซลล์ที่ต้องสงสัยว่าเป็นเซลล์เยื่อช่องคลอดนั้นไปตรวจในห้องปฏิบัติการอีกครั้งโดยการตรวจหาไกลโคเจนในส่วนที่เป็นไซโทพลาสซึมของเซลล์เยื่อช่องคลอด ซึ่งเนื้อเยื่อบริเวณอื่นนั้นจะไม่พบไกลโคเจนเลย โดยใช้น้ำยาตรวจสอบคือ Lugol's solution ซึ่งจะทำปฏิกิริยากับไกลโคเจนของเซลล์เยื่อช่องคลอดเป็นสีน้ำตาล วิธีนี้มีความจำเพาะสูงกับเซลล์เยื่อช่องคลอดมาก

4. เส้นผมและเส้นขน จัดเป็นวัตถุพยานที่มีความคงทนพอสมควร ไม่เสียหายง่ายเหมือนวัตถุพยานทางชีววิทยาอื่นๆ และยังสามารถตรวจสอบถึงการสะสมสารเคมี สารพิษ และการใช้ยาเสพติดได้ การตรวจสอบที่ต้องปฏิบัติคือ วัตถุพยานที่พบนี้นั้นเป็นเส้นผมและเส้นขนหรือไม่ ถ้าใช่ เส้นผมหรือเส้นขนนั้นเป็นของมนุษย์หรือสัตว์ ถ้าเป็นของมนุษย์เส้นผมหรือเส้นขนนั้นเป็นของใคร ข้อมูลที่เส้นผมและเส้นขนบอกได้คือ เพศของเจ้าของโดยการตรวจโครโมโซมจากส่วนรากผม อายุของเจ้าของโดยการตรวจดูสี ลักษณะเส้น และ หมู่เลือด

5. น้ำลาย อาจพบเป็นลักษณะคราบบนแก้วน้ำ บุหรี่ หรือบนตัวผู้เสียหาย ซึ่งคราบที่ได้นั้นนั้นต้องมาตรวจสอบว่าเป็นน้ำลายใช่หรือไม่ โดยการตรวจหาเอนไซม์อะไมเลส หรือเซลล์เยื่อช่องปาก ถ้าเป็นคราบ น้ำลายแล้ว คราบน้ำลายนั้นเป็นน้ำลายของมนุษย์ใช่หรือไม่ โดยใช้วิธีตรวจทางภูมิคุ้มกันวิทยาแบบเดียวกันกับการตรวจเลือดและคราบเลือด จากนั้นตรวจสอบว่าคราบน้ำลายนั้นเหมือนกับตัวอย่างที่เก็บมาจากผู้ต้องสงสัยหรือไม่ โดยการตรวจหาหมู่เลือด ซึ่งเป็นการตรวจแอนติเจนในน้ำลาย (ABO Antigen)

6. อัจจระและปัสสาวะ เป็นวัตถุพยานทางชีววิทยาที่พบได้น้อยมาก ส่วนมากคนร้ายที่ทิ้งหลักฐานนี้ มักถือโซ่กลาง โดยถ่ายทิ้งไว้ ซึ่งหากเป็นอัจจระก็สามารถตรวจหาเซลล์เยื่อบุลำไส้ใหญ่ที่ปะปนมากับอัจจระได้หรือบางทีพบไข่พยาธิที่เชื่อมโยงกับคนร้ายและสามารถใช้เป็นหลักฐานสำคัญได้ (สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี, 2556)

บทบาทของพยานวัตถุต่อการสืบสวนสอบสวน

หลักของการตรวจพิสูจน์พยานวัตถุเพื่อให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อพนักงานสอบสวน นำมาใช้ในการคลี่คลายคดีและใช้เป็นพยานหลักฐานประกอบการตัดสินใจในชั้นศาล พยานวัตถุสามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ได้ ดังนี้

- ใช้เชื่อมโยงผู้ต้องสงสัยเข้ากับผู้เสียหาย บทบาทของพยานวัตถุในแง่นี้ถือเป็นเรื่องปกติที่เกิดขึ้นได้เกือบทุกคดี โลหิต , เส้นผม , เส้นขน , เส้นใยเสื้อผ้า , เครื่องสำอางค์และสิ่งอื่น ๆ จากผู้เสียหายอาจติดไปกับตัวคนร้ายได้ บางครั้งสิ่งของที่เป็นของ คนร้ายก็อาจติดไปกับผู้เสียหายได้เช่นกัน
- ใช้เชื่อมโยงบุคคลเข้ากับสถานที่เกิดเหตุ ข้อมูลตรงนี้จะเป็ประโยชน์อย่างยิ่งต่อการสืบสวนสอบสวนในสถานที่เกิดเหตุมีพยานวัตถุ หลายชนิดที่คนร้ายอาจทิ้งไว้ในสถานที่เกิดเหตุ เช่น รอยลายนิ้วมือแฝง , โลหิต , เส้นผม , เส้นขน , เส้นใย และดิน รวมถึงอาวุธและสิ่งของอื่น ๆ
- สามารถชี้ถึงตัวผู้กระทำผิด พยานหลักฐานที่ดีที่สุดในการระบุถึงตัวผู้ต้องสงสัยก็คือรอยลายนิ้วมือ รอยลายนิ้วมือที่พบใน สถานที่เกิดเหตุ สามารถนำมาตรวจเปรียบเทียบหาบุคคลที่เป็นเจ้าของรอยลายนิ้วมือนั้นได้ โดยมีผลการ ตรวจที่แน่ชัดหรือจะกล่าวอีกอย่างหนึ่งว่า “มีความเป็นเอกลักษณ์ (individualization)”
- ใช้กำหนดแนวทางการสืบสวน การวิเคราะห์พยานวัตถุจากผลการตรวจสถานที่เกิดเหตุและผลการตรวจในห้องปฏิบัติการทำให้ เจ้าหน้าที่สืบสวนสอบสวนสามารถกำหนดแนวทางที่จะสืบสวนหรือมุ่งประเด็นไปอย่างถูกต้อง

สถานที่เกิดเหตุและพยานหลักฐานทางชีววิทยา

เมื่อมีการกระทำที่กฎหมายบัญญัติเป็นความผิดเกิดขึ้น สถานที่เกิดเหตุถือเป็นสถานที่แรกของกระบวนการต่าง ๆ และเป็นจุดเริ่มต้นของการดำเนินการทั้งหลาย เพื่อให้ได้มาซึ่ง พยานหลักฐานที่สามารถนำมาพิสูจน์ถึงการกระทำผิดและตัวผู้กระทำผิด เหตุใดคดีอาญาร้ายแรง เมื่อเกิดเหตุดังกล่าวขึ้น แล้วผู้มีหน้าที่รับผิดชอบทุกแขนง เช่น พนักงานสอบสวน เจ้าหน้าที่ ดำรวจสถานที่เกิดเหตุ ผู้ชำนาญการตรวจพิสูจน์ จะต้องมีความสนใจ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจ เก็บรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์ และนำผลที่ได้มาประมวลเหตุการณ์ ให้ได้ข้อสรุปที่แท้จริงของรายละเอียดแห่งคดี ผลการตรวจวัตถุพยานดังกล่าวจึงเป็น ข้อมูลที่สามารถนำมาใช้สนับสนุนการสืบสวนสอบสวน และใช้เป็นพยานหลักฐานต่อศาลในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องภายหลังเกิดเหตุ ด้วยเหตุนี้จึงไม่ใช่เพียงแต่พนักงานสอบสวนหรือเจ้าหน้าที่ตรวจสถานที่เกิดเหตุเท่านั้นที่ต้องเรียนรู้และรอบรู้การตรวจสถานที่เกิดเหตุ แม้แต่ อัยการ ผู้พิพากษา และผู้ตรวจพิสูจน์หรือผู้ชำนาญการที่ตรวจพิสูจน์ของกลางต่าง ๆ ทาง วิทยาศาสตร์ก็ควรศึกษาและรอบรู้ไว้ เพราะมีโอกาสเสมอที่ผู้ชำนาญการจะต้องเข้าร่วมตรวจเก็บ วัตถุพยานในสถานที่เกิดเหตุ รวมถึงการให้คำแนะนำการเก็บรักษาพยานหลักฐานที่ถูกต้องตาม หลักวิชาการ เพื่อประโยชน์สูงสุดในการนำมาใช้ตรวจพิสูจน์ทางวิทยาศาสตร์

จุดมุ่งหมายในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุ

เพื่อตรวจสอบรวบรวมวัตถุพยานหลักฐานต่าง ๆ ให้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้ เพื่อเอาไปตรวจ วิเคราะห์ ให้ทราบถึงมูลเหตุแห่งคดี เพื่อเป็นประโยชน์ในแนวทางการสืบสวนหาตัวผู้กระทำความผิด

กฎแห่งพยานหลักฐาน

พยานวัตถุเป็นพยานหลักฐาน ที่มีบทบาทและมีประโยชน์อย่างแท้จริง ต่อการสืบสวนสอบสวน วัตถุใดมาเป็นพยานหลักฐานในชั้นศาล จะต้องคำนึงถึง “กฎแห่งพยานหลักฐาน” (Law of evidence) ซึ่งมี หัวใจสำคัญอยู่สองประเด็นด้วยกันคือ ความสำคัญ (Materiality) และการยอมรับฟังได้ (Admissibility)

กฎข้อที่ 1 “ป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ” การป้องกันรักษาสถานที่เกิดเหตุ เริ่มต้นขึ้นตั้งแต่เมื่อเจ้าหน้าที่ตำรวจคนแรกไปถึงสถานที่เกิดเหตุ จนกระทั่งเจ้าหน้าที่ผู้ชำนาญ (แพทย์ , เจ้าหน้าที่กองพิสูจน์หลักฐาน , เจ้าหน้าที่วิทยาการตำรวจ และอื่น ๆ) ทำการตรวจที่เกิดเหตุเสร็จสิ้น

กฎข้อที่ 2 “เก็บพยานหลักฐานอย่างถูกต้องตามกฎหมาย” บุคคลที่ทำการเก็บพยานหลักฐานนั้น จะต้องเป็นบุคคลที่กฎหมายให้อำนาจไว้ในการเข้า และเก็บพยานวัตถุต่าง ๆ ในสถานที่เกิดเหตุได้ ตัวอย่างเช่น เป็นพนักงานสืบสวน, เป็นเจ้าหน้าที่กอง พิสูจน์หลักฐาน หรือเจ้าหน้าที่วิทยาการตำรวจ เป็นต้น

กฎข้อที่ 3 “กระทำการค้นหาและเก็บพยานหลักฐานอย่างเหมาะสม” ผู้ตรวจสถานที่เกิดเหตุจะต้องไม่มองข้ามหรือละเลยพยานวัตถุทุกชิ้น ถ้าสงสัยว่าสิ่งนั้นจะเป็น พยานวัตถุหรือไม่ให้ทำการเก็บไว้ก่อนพร้อมทั้งระบุรายละเอียดของพยานวัตถุ ตำแหน่งที่พบและบรรจุหีบ ห่อรักษาไว้อย่างเหมาะสม

กฎข้อที่ 4 “มีลูกโซ่การครอบครองพยานหลักฐานโดยตลอด” พยานหลักฐานนั้นจะต้องอยู่ภายใต้การคุ้มครองดูแลของบุคคลหรือหน่วยงาน ตั้งแต่เริ่ม เก็บจนกระทั่งแสดงในชั้นศาลโดยไม่ขาดช่วงของการครอบครองเลย ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงการครอบครอง เช่น ส่งของกลางไปตรวจพิสูจน์ยังห้องปฏิบัติการจะต้องมีหลักฐานแสดงการรับส่งของกลางนั้นโดยตลอด

บทสรุป

จากการวิเคราะห์ของนักวิทยาศาสตร์เกี่ยวกับการตรวจในสถานที่เกิดเหตุเพื่อพิสูจน์พยานหลักฐานทางด้านชีววิทยา จะเห็นได้ว่า พยานหลักฐานทางชีวภาพและการตรวจพิสูจน์สารพันธุกรรมมีประโยชน์ในการสืบสวนสถานที่เกิดเหตุ ติดตามจับกุมตัวผู้กระทำความผิดเพื่อพิสูจน์คำหักล้างให้การของผู้ต้องสงสัย และแยกผู้บริสุทธิ์ออกจากผู้กระทำความผิดที่พนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องควรเก็บรวบรวมพยานหลักฐานดังกล่าวและตรวจพิสูจน์ให้ชัดเจน รวบรวมไว้เป็นระบบเพื่อให้สามารถใช้ในการติดตามตัวผู้กระทำความผิด จึงไม่ควรมองข้ามความสำคัญ ทั้งนี้มีส่วนช่วยการพิจารณาคดีและพิพากษาคดีในชั้นศาลให้มีคดีมีการพิจารณาไปได้อย่างรวดเร็วและเป็นที่ยอมรับของคู่ความ และประชาชนทั่วไป และการเก็บพยานหลักฐานในสถานที่เกิดเหตุมีความสำคัญ เพราะเป็นการเริ่มของการตรวจพิสูจน์การเก็บพยานหลักฐานต่าง ควรเก็บให้ถูกต้องตามทฤษฎีของพยานหลักฐานแต่ละชนิด ต้องเก็บพยานหลักฐานอย่างถูกต้องเพื่อป้องกันสิ่งแปลกปลอมเจือปน จะเป็นการยากต่อการตรวจพิสูจน์ อาจได้ผลที่ไม่ชัดเจนหรือได้ผลที่ผิดเพี้ยนไปจากความจริง เมื่อวิเคราะห์ข้อเท็จจริงในการตรวจพิสูจน์เพื่อหาตัวผู้กระทำความผิดว่าคดีนั้นเกิดอะไรขึ้น ผู้กระทำความผิดมีพฤติการณ์การกระทำความผิดแบบไหน ทั้งวัตถุพยานอะไรไว้บ้าง และจะเห็นได้ว่าพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มีความสำคัญในการพิสูจน์การกระทำความผิด ซึ่งผู้ที่มีหน้าที่ในการให้บริการในด้านนิติวิทยาศาสตร์ต้องมีระบบในการทำงานที่มีมาตรฐานเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือของวัตถุพยาน เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมจะต้องมีความรู้ในเรื่องของการพิสูจน์หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์ เพราะพยานหลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์มีความแม่นยำ

ดังนั้น เพื่อความคาดหวังของนักวิทยาศาสตร์ในการตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเพื่อใช้ในการพิสูจน์หลักฐานทางชีววิทยา การตรวจพยานหลักฐานจึงจำเป็นอย่างมากเพื่อหาตัวผู้กระทำความผิดเพื่อเป็นการยืนยันในกระบวนการยุติธรรม รวมทั้งให้ความเป็นธรรมต่อตัวผู้เสียหายและญาติของผู้เสียหาย

รายการอ้างอิง

- สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุตามระบบ FBI. สืบค้นเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2561 จาก <http://div1.forensic.police.go.th/FBI.html>.
- วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ในธุรกิจต่างๆ (2559). การพิสูจน์หลักฐานทางวิทยาศาสตร์จาก DNA. สืบค้นเมื่อวันที่ 7 มิถุนายน 2561 จาก <http://www.dominicosvicariatoaragon.org/?p=99>.
- ชีววิทยา. ความหมายของชีววิทยา . สืบค้นเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2561 จาก <https://sites.google.com/site/departementofbiologicalsciences/s/bth-thi2>.
- นิติวิทยาศาสตร์. การพิสูจน์หลักฐาน. สืบค้นเมื่อวันที่ 6 มิถุนายน 2561 จาก http://forensic602.blogspot.com/p/blog-page_4500.html.
- อารยา กิจบุญ. หลักฐานทางนิติวิทยาศาสตร์กับการอำนวยความสะดวกในสังคมสมประสงค์ ปราณนาดี. นิติวิทยาศาสตร์ว่าด้วยการการพิสูจน์หลักฐาน .พิมพ์ครั้งที่ 2 .กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์และจำหน่ายศาสนภัณฑ์ โรงพิมพ์การศาสนา
- สำนักงานนิติวิทยาศาสตร์ตำรวจ.สำนักงานตำรวจแห่งชาติ.มาตรฐานการปฏิบัติงานด้านการตรวจพิสูจน์หลักฐาน พ.ศ.2548 .กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ตำรวจ, 2549
- สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.วัตถุพยานทางชีววิทยา.สืบค้นเมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2561 จาก : <http://biology.ipst.ac.th/?p=102>
- ศาสตราจารย์ พล.ต.ต.หญิง ดร.พัชรา สีนลอยมา. (2560) .การแก้ไขปัญหาอาชญากรรมด้วยนิติวิทยาศาสตร์. สุรนาท วงศ์พรหมชัย. (2551). การตรวจทางนิติวิทยาศาสตร์กับพยานหลักฐานในคดีอาญา.
- โครงการนักสืบนิติวิทยาศาสตร์สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ . การตรวจสอบสถานที่เกิดเหตุเบื้องต้น